

τοῦ κακῶσαι αὐτούς. Τί οὖν τὸ ἐντεῦθεν; Ὁ μὲν ἅγιος τοσοῦτον ἀπέιχε τοῦ καὶ πρὸς μικρὸν ἐπιστραφῆναι τῶν ἀπειλῶν ἐκείνου καὶ τῶν ὕβρεων, ὅτι καὶ σεμνύνεσθαι μάλλον ἐπ' αὐταῖς εἶχε τῷ πρὸς τὸν φ.134 δεσπότην ὁμοίῳ. Θεὸς δὲ ἐξ οὐρανοῦ ἠκούτιζε κρίσιν, καὶ ἡ μοχθηρία δίκας εἰδίδου ἐνδίκως, καὶ τὰ ῥήματα πράγματα τῷ δειλαίῳ ἀπέβη, 5 καὶ τοὺς τῆς οἰκίας ἀφροσύνης καρπούς ἀθλίως ἐδρέψατο, πικρὰν εὐρών τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. Οὐ γὰρ ἔμελλε τῇ θεῷ δίκῃ, ὡς περ τὰ πολλὰ ἔθος αὐτῇ, νόμοις χρηστότητος καὶ ζητήσῃ ἐπιστροφῆς **, ἀλλ' ὄξεια, κατὰ πόδας ἐχώρει καὶ ὅπως ὁ λόγος δηλώσει. Ἐδόκει ὁ δειλαῖος ἐκείνος τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ δύο τινὰς ἐπιστῆναι αὐτῷ κατὰ 10 τοὺς ὕπνους ἀνδρας γηραλείους, οἱ εἶποντο καὶ δύο εὐνοῦχοι μὲν τὸ φαινόμενον, τὴν ὄψιν δὲ ὑπὲρ ἀνθρώπων· οἱ καὶ μαστίζειν ἐδόκουν τὸν ἀθλιον, λέγοντες· Πῶς σὺ εἰς τοῦτο τόλμης ἐλήλυθας ὑβριστικῶς διατεθῆναι καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν τοῦ θεοῦ δούλον; Εἶτα πρὸς ταῖς μαστιξίαι καὶ οἰκίσκῳ ἐδοξαν αὐτὸν κατακλείειν ἀφεγγεῖ· οὐ καὶ 15 συγγνώμην δῆθεν λαβεῖν ἐξαιτουμένου, μόλις μὲν ἀνῆκαν τοῦ μαστίζειν, οὐ μὴν καὶ τῆς εἰρκτῆς εἶσαν. Διυκνισθεὶς τοίνυν ὁ δύστηνος λάβρω πυρετῷ παρὰ χρῆμα συνεσχέθη, καὶ, τὸν ἅγιον μετακαλεσάμενος, προσέπιπτε τοῖς τούτου ποσὶ καὶ ἐλίους τυχεῖν ἠντιβόλει. Ὁ δὲ μακάριος· Τὰ ἐπ' ἐμοί, εἶπε, πραχθέντα σοι, ἀδελφέ, ὅσον εἰς ἐμὲ 20 ἤκον, συγχωρητέα σοι· ἐπεὶ δὲ ἀνωθεν ἡ τοῦ βίου σοι ὄριστα μεταστασις, οὐδεὶς ἔσται τοῦ λοιποῦ, ὡς φησὶν || ὁ προφήτης, ὁ δυνάμενος φ.134β βουλήν θεοῦ διασκεδάσαι. Καὶ ὁ μὲν τῷ φροντιστηρίῳ ἀπεδίδοτο, ἐκείνον δὲ μετὰ τρίτην ἡμέραν ἡ τοῦ θανάτου τομὴ περιεῖχε, τὸν βίον ἀθλιώτατα καταστρέψαντα. Δεὸς οὖν ἐντεῦθεν ὑπεισῆμι τοῖς τὴν 25 Σπάρτην οἰκοῦσιν οὐ τὸ τυχόν· καὶ ἦν ἰδεῖν ἅπαντας ἀπὸ τῶν πρώτων ἕως τῶν ἐσχάτων αἰδοῖ καὶ φόβῳ συρρέοντας πρὸς τὸν ὄσιον καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ προσταττόμενα ἐκθύμως ἐκπληροῦντας. Πέπεικε γὰρ πάντας τὸ ὑπόδειγμα τοὺς καταφρονητικῶς πρὸς τοὺς τοῦ Χριστοῦ θεράποντας διακειμένους, ὅτι ἔστι καρπὸς τῷ δικαίῳ, καὶ 30 ἔστι θεὸς ὁ κρίνων αὐτούς ἐν τῇ γῆ.

Ἄλλ' ἀκόλουθόν ἐστι πάντως διαμνημονεῦσαι τῷ λόγῳ καὶ [τὰ]

3. αὐτοῖς 9. καταπόδας 11. γηραλείους 18. λαύρω

25. ὑπεισῆμι. Οὕτω καὶ εἰσῆμι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις συνθέτοις συνηθὸς ὁ κώδιξ. Ἄλλ' ἴδε ἀνωτέρω ὀρθῶς εἰσῆμι ἐν σ. 166,26 καὶ διῆμι ἐν σ. 148,21. 31. ἔστιν

κατὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ θεοῦ ναοῦ τερατουργηθέντα. Ἄρτι γὰρ τοῦ
 θεμελίου ὀρυσομένου καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦ βάθους προήκοντος, λίθος μέ-
 γιστος προσεπήντα καὶ ἀκατέργαστος. Τῶν ἡρακλείων ἀθλῶν εἶπεν
 ἔν τις εἶναι τὴν ταύτου μετάθεσιν. Ὅς καὶ ὑπὸ πλήθους ἀπείρου καὶ
 5 δυσκαρίθμου ἄθουμένους, καθ' ἅπαξ ἀκίνητος ἕμενον, ἐπιβολῇ δὲ μόνῃ
 καὶ ἀφ' ἑξῆς τοῦ ὀσίου πτεροῦ κουφότερος εἰδείκνυτο καὶ ῥῆστα τῶν
 θεμελίων ἐξήγετο. Ἐπὶ δὲ τῇ ταύτου μετακινήσει δαίμονες ἦσαν,
 οἵτινες ἐμφιλοχωροῦντες τῷ τόπῳ ἐπὶ μεγίστῳ κακῷ τοῖς οἰκῆτορσι, δι'
 οὓς, ὡς οἶμαι, καὶ ὁ ναὸς ἐκείσε ὠκονομήθη ἰδρυθῆναι, ἐν εἰδει σφη-
 10 κῶν ἐκπηδήσαντες τοῦ πυθμένου, τοὺς || ἐν τῷ ἔργῳ πονοῦντας ἐπλη-
 ρ.135# ζῆν τε δεινῶς καὶ κατετραυματίσων. Ἄλλ' ὁ μακάριος καὶ τοὺς οὕτω
 πληγέντας ἀθωρὸν ἰάσατο εὐχῇ μόνῃ καὶ σφραγίδι, καὶ τοὺς πλή-
 ζαντας ἐπιτιμήσας ἀπήλασε τῆς χώρας καὶ ταῖς ἀβυσσικαῖς παρ-
 ἐπεμπεν οἰμῶζοντας καταδύσειν. Καὶ ὁ μὲν λίθος οὕτως ἐξήγετο
 15 ἀνεμωτῆ καὶ τὰ τῆς πονηρίας πνεύματα ἀπηλαύνετο τῇ ἐπιτιμῆσει
 τοῦ ἁγίου. Τοῖς γὰρ θεῷ μόνῳ ζῆν βουλομένοις καὶ τὴν δεχομένην
 χάριν μὴ παραχαράττουσιν ἅπαντα δοῦλα εἶσονται καὶ κειθήνια. Ἐπεὶ
 δὲ πλῆθος ἦν οὐκ ὀλίγον τῶν ἐν τῇ κτίσει τοῦ θεοῦ ναοῦ ὑπηρετου-
 μένων, καὶ ῥαδίως ἔδαπανῶντο τὰ τῷ ἁγίῳ εἰσφερόμενα παρὰ τῶν
 20 φιλοχρίστων, οἴνου δὲ ποτίμου καὶ χρηστοῦ τελεία ἦν ἡ σπάνις, αὐ-
 τὸς ὁ ἅγιος ἐπιστάς τῷ σκεύει, ἐν ᾧ ὁ προενεχθεὶς αὐτῷ τῇ προτε-
 ραίᾳ παρὰ τῶν πνευστῶν ἀστικῶν οἶνος ὑπῆρχεν ἔξωρος καὶ δρι-
 μύτατος λίαν, ὡς καὶ ἀπὸ μόνῃς τῆς ὀσφρήσεως ἀποτροπίαν εἶναι
 καὶ ἄποτον, εὐχῇ ἑαυτὸν δίδωκε, καὶ τὸν πάντα δυναμένον δεσπό-
 25 τὴν ἐπεκαλεῖτο περὶ τῆς τοῦ ὀξύνου οἴνου πρὸς τὸ κρεῖττον μεταβο-
 λῆς. Καὶ ὁ μὲν ἠύξατο· τί δὲ ὁ τῶν θαυμασιῶν θεός, ὁ δοξάζειν ἐπ-
 αγγειλάμενος τοὺς διὰ τῶν ἔργων αὐτὸν δοξάζειν αἰρηταμένους;
 Ὡς περ πάλαι τὴν πολλὴν τῆς Μερρᾶς πικρίαν εἰς γλυκεῖαν ἀμείψας
 ο.135# πύοτητα θεῖα καὶ πανσθενεῖ δυνάμει καὶ τὸ ὕδωρ || αὐθις ἐν Κανᾷ
 30 μεταβαλὼν εἰς οἶνον, οὕτω δὴ καὶ τότε εὐχομένῳ τῷ ἁγίῳ οἶνον πάνυ

2. ὀρυσομένου 3. προσεπήντα 5 (καὶ κατωτέρω). καθάπαξ
 6 (πανταχοῦ). ἀφ' ἑξῆς 7. ἐπεὶ δαίμονας 9. ἰδρυθῆναι. Ἴδε καὶ
 ἀνωτέρω σ. 164, 28 9-10. σφικῶν 12. σφραγίδι 13. ἀβυσσικοῖς
 15. ἀνεμωτῆ 16. Γρακτίαν ἐνδοχομένην; 20. σπάνην 22-23. δρι-
 μύτατος 24. ἄποτος 27. ἠρησαμένους 28. γλυκεῖαν

χρηστών και εὐφραίνοντα ὡς ἀληθῶς καρδίαν ἀνθρώπου τὸν ὀξῶδη
 και φευκταῖον ἀνέδειξεν. Οὐ δὴ και ἐφ' ἰκαναῖς ἡμέραις ἐμπορούμε-
 νοι οἱ δομητορες, ἢ τὸ γε ἀληθεστερον εἰπεῖν εὐφραυνόμενοι, ἐξεπλήτ-
 τοντο δοξάζοντες τὸν θεόν. Τῆ δ' αὐτῆ πιστεῖ καπὶ τοῖς λοιποῖς ἦν
 τῶν ἀναλωμάτων ὁ μέγας πλουτών και πάντα, μηδὲν ἔχων, ἔχειν 5
 οἰομενος κατὰ τὸν Ἀπόστολον. Ἡ γάρ τοῦ θεοῦ πρόνοια και ἡ πο-
 λυαρχῆς αὐτοῦ και ἀφθονος δεξιά, ἡ ἀνοιγομένη και πάντας τρέ-
 φουσα και ἐμπιπλώσα, τῶν ἑαυτῆς οὐκ ἡμέλει. Ἦν γάρ ἰδεῖν μὴ
 μόνον ἐν τοῖς ἀναλώμασι τὴν χορηγίαν ἀφθονον, ἀλλὰ και ἐπὶ τῆ
 καθ' ἑκάστην προκοπῆ και αὐξήσει τοῦ ἔργου, ἐν ᾧ και αὐτὸς ὁ ὁσῖος 10
 συνομογῶν και τοῖς ἄλλοις συναραπτόμενος πολλὴν παρῆχε τὴν ῥο-
 πην ἐκ τοῦ πνεύματος μᾶλλον ἢ τοῦ σώματος, ὡς καθ' ἑκάστην τῆς
 χθὲς οἰκοδομῆς πλέον τι δοκεῖν τὸ σήμερον εὐρισκόμενον, ποτὲ μὲν
 πῆχως, ποτὲ δὲ και πλείονος ὀρώμενον κατ' ἔξοχὴν τοῦ προτέρου
 κτίσματος τὸ προστιθέμενον ἀοράτως. Οὐ μὲν δὲ, ἀλλὰ και τῆς ὕλης 15
 πάντη καταναλισκομένης τῆ προτεραιᾶ, ἔωθεν εὐρίσκετο πάντα θα-
 ψιλῆ και ὑπερπεριτεύοντα τῷ οἰκοδομῆματι, ἀοράτως μετακομιζό-
 μενα και τῷ ἀγίῳ τῆ νυκτὶ ἔγχειριζόμενα, ὡς πιστουῖσθαι κακ τούτου
 θεῖον εἶναι τὸ ἔργον και || κατὰ γνώμην θεοῦ τοῦτο τελείσθαι, οὐχ φ.136^a
 ἤκιστα δὲ και ἐκ τοῦ ὀρωμένου πυρίνου στύλου νυκτὸς ἐπὶ τῷ κτί- 20
 σματι, ἀπὸ γῆς διήκοντος ἄχρι και οὐρανοῦ, ὃν ἑώρων πόρρωθεν οἱ
 περίοικοι και διεβεβαίουντο τοῦτο μετὰ πολλῆς ὀσης πληροφορίας.
 Ἐν μίᾳ οὖν βουληθείς ὁ ὁσῖος πείραν τοῦ πόθου και τῆς πιστεως, ἦν
 ἐρασκον ἔχειν οἱ προὔχοντες τῆς πόλεως εἰς αὐτόν, καν τούτω τῷ
 μέρει, ἐπεὶ οὖν οὐχ ὀθεν εἶχαν ἀφοσιώσαιτο τὸν μισθὸν τοῖς δομητορ- 25
 σιν ὁ και μηδενὸς ὀβολοῦ εὐπαρεῖν μάρτυρας ἔχων τοὺς πάντα βλέ-
 ποντας ὀφθαλμοὺς, προὔτρεψατο τοῖς δομητορσιν ἀλυσιν αὐτῷ περι-
 θεῖναι και δίκην ἀνδραπόδου ἐφέλκεσθαι αὐτόν ἐκ τοῦ τραχήλου καθ'
 ὀλης τῆς πολεως. Ὁ δὲ πιστὸς ταύτης λαὸς, αἰσθόμενος τὸν σκοπὸν
 τοῦ πράγματος, εὐψύχως ἅμα και φιλοτίμως πάνθ' ὀσα τοῖς ἔλκουσιν 30
 ὀφείλε καταβαλλόμενος, εὐχῶν ἀντελάμβανον πλοῦτον. Τῆς γοῦν

1. ὀξῶδη 7. ἀνοιγομένη 11. συνομογῶν. Οὕτω πάντοτε ὁ κωδὶς
 ἀμετέβλητον ἔχει τὴν πρόθεσιν οὖν ἐν τοῖς συνθέτοις κρὸ τοῦ μ. Καὶ ταῦτα μὲν μετ-
 ὀβαλον. Ἀλλὰ δὲν ἰθέρρησα νὰ μεταβάλω ὀμοίως τὸ κατωτέρω ἐν σ.172,18 συνσφαι-
 ρίζων. 13. τί 14. καθ' 21. ἑώρουν 23. πείραν 27. ἀλυσιν
 31. καταβαλλόμενος Τὸ ἀντελάμβανον εἶνε ἀνάγκη νὰ μεταβληθῆ
 εἰς ἀντελάμβανε;

E.Υ.Π. 2006
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἀλύσεως ταύτης τί ἂν γένοιτο μακαριώτερον, τῆς τῇ προσψαύσει τῆς
τιμίας καὶ καθαρᾶς αὐτοῦ σαρκὸς ἀγίασθίσης καὶ τῇ μεθέξει τοῦ ἐν
αὐτῷ ἁγίου Πνεύματος νόσου πάσης καὶ μαλακίας λυτήριον ἀποδει-
χθείσης; Δι' ἧς καθ' ἑκάστην πονηρὰ πνεύματα ἐξ ἀνθρώπων ἀπειλού-
5 νονται καὶ σημεῖα τελοῦνται παράδοξα καὶ ἰάσεις βρύουσι διηνεκίς
ἐπὶ πᾶσι τοῖς πιστεῖ προσκυῖσι καὶ ἐπαυχενιζομένοις αὐτήν; Κἂν γὰρ
p.136^β σιδηρᾶς ἴτυχε τῆς οὐσίας, ἀλλὰ θεϊκῆς πεπλήρωται || χάριτος καὶ
δυνάμειος· καὶ φρίττουσι μὲν αὐτήν στίφη δαιμόνων, αἰδοῦνται δὲ
ἄγγελοι γάνυται δὲ καὶ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν τέμενος ἐπ' αὐτῇ, χρυ-
10 σήλατον οἷά τινα ὀρμίσκον καὶ κόσμον πολυτελῆ προσανακειμένη αὐτῷ
καὶ εἰσῶ τοῦ ἱεροῦ οἰκίσκου ἀπαιωρουμένη, ἐν ᾧ καὶ τὸ θεῖον τοῦ
μάκαρος τεθησαύριστα σκῆνος, πρὸς δὲ καὶ τὸ τῆς ἱερᾶς κεφαλῆς ἱε-
ρὸν κάλυμμα· ὅπερ αἰεὶ καὶ διὰ παντός, εἰς ἀπαλλαγὴν νόσων παν-
τοίων λαμβανόμενον, ἀρωγὸς γίνεται τοῖς κάμουσιν. Ἄ δὴ καὶ ἡμεῖς
15 πόθῳ πολλῷ προσκυνοῦντες καὶ περιπτυσσόμενοι τὸν ἁγιασμόν ἀρυό-
μεθα καὶ τῆς ἐφιζούσης αὐτοῖς τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάριτος ἀξιού-
μεθα.

Ἄλλ' ὁ λόγος αὐθις ἴτω πρὸς τὰ αὐτοῦ. Ἀπήρτιστο γὰρ ἤδη ὁ
θεῖος ναὸς καὶ ἱερὸν ἦν φροντιστήριον ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀρετῶν κατα-
20 γώγιον καὶ σκηνὴ τῷ ὄντι ἐπὶ γῆς ὑπέργειος καὶ οὐράνιος. Οἷα δὴ
καὶ τὸν ναὸν περιελήφασι κάλλη, κίωνων αὐγαὶ καὶ χροιαὶ καὶ λίθων
στιλπνότης, καὶ γραφαὶ καὶ τέχνης ἀκρίβεια καὶ ὕλης ποικιλία
τοὺς ὀφθαλμοὺς θέλγουσαι, πάντα ἐπίσης ἀστεία καὶ ὑπερφυῆ, καὶ,
τοῖς ἔργοις Φειδίου καὶ Ζεύξιδος καὶ Πολυγνώτου παραβαλλόμενα,
25 μικρὰ ἢ οὐδὲν ἐκείνα δεικνύοντα τῇ παραθέσει καὶ ἰπαίνων μηδα-
μῶς ἄξια· ὥστε καὶ μηδενὸς προσιπόντος αὐτόθεν εἶναι τοῖς ὀρθῶσι
σαφές, ὅτι γνώμη θεοῦ ταῦτα προέβη καὶ θείας ἀνωθεν χειρὸς συνε-
p.137^α φαπτομένης. Ἐδεῖτο δὲ τέως ὁ ναὸς μόνης || τῆς τοῦ ἐνθρονιασμοῦ
καθοσιώσεως. Ὁ δὲ ὀσιος θερμωτάτην τὴν σπουδὴν κἀνταῦθα εἰσνεγ-
30 κάμενος καὶ πάντα τὰ τῆς καθιερώσεως ἐτοιμάσας, αὐτὸς μὲν ἄνεισι
πρὸς τὸν θεοφιλῆ ἐπίσκοπον τῆς χώρας, ὃν καὶ ὁ λόγος φθάσας ἐδί-
λωσε, προσκαλούμενος ἀφικέσθαι ἐν τῷ θείῳ ναῷ ἐφ' ᾧ τὰ τοῦ ἐνθρό-

1. ἀλύσεως μακαριώτερον 6. ἐπ' αὐχενιζομένοις 10. προσ-
ανακειμένην 11. ἀπαιωρουμένην 14. ἀρωγὸς 16. αὐτῆς
24. πολυγνώστου 25. δεικνύων 29. καθοσιώσεως

νιασμοῦ ἐκτελέσαι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς τε καὶ τύ-
 πους· οἱ κίονες δὲ τῆς ἀγίας τραπέζης παρὰ τῶν τεχνιτῶν ἐπιτι-
 βοῦντο, ἄτερος δὲ τῶν κίωνων τῆ τῶν λατόμων ῥαθυμία ῥαγίς καὶ
 τμήμα μέρους ἀποβαλῶν κολοβός ἦν πρὸς τοὺς ἑτέρους κίονας. Λα-
 θεῖν δὲ τέως βουλομένοι οἱ τεχνῖται φειδοὶ τοῦ ὀσίου, προσήρμωσαν 5
 μὲν τὸ τμήμα τῶ κίονι, ἔλαθον δ' ὁμως ἀνηνύτοις ἐπιχειρεῖν· σφα-
 λερῶς γὰρ καὶ οὐκ ἀραρότως τοῦτον ὑπήρειδον. Ἄλλ' ὅπερ ἐκείνοι
 κατὰ τὸ λαυθάνον ἰδράσαν τοῦτον τὸν μέγαν οὐκ ἔλαθον, οὐδ' ἐκρύβη
 ἀπ' αὐτοῦ ὅπερ ἐκείνοι δεδράκασιν ἐν κρυφῇ. Ἐγγὺς γὰρ ἦν ἐκείνῳ
 καὶ εἰς καρδίαν λαλῶν ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας ἡμῶν· ὅς 10
 οὐκ εἶασεν αὐτὸν ὄλως τὸ γινόμενον ἀγνοῆσαι. Φοιτήσας γὰρ ἐν τῷ
 καὶ ἅμα τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ κλήρῳ παντί, Μωρόν τι γέγονεν ἐν-
 ταῦθα τῇ ἡμετέρᾳ ἀπουσίᾳ, ἐν ἐπηκόῳ πάντων ἐφθίγξατο ὁ μακά-
 ριος. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐδεὶς ἰσχυρε τῶν συμπαρόντων καθικέσθαι τῆς
 δυνάμειος τοῦ ῥήματος· μικρὸν δ' ὅσον καὶ πεφώρατο τὸ δῖαμα ἐν 15
 τῷ μέλλειν τὸν ἐπίσκοπον τοῖς κίσις ἐπιτιθέσθαι τὸ κηρομάστιχον, φ.137^ρ
 καὶ τὸ τῆς λέξεως αἴτιον δῆλον πᾶσι καθίστατο. Τότε γὰρ συνῆκαν
 ἀπαντες ἀκριβῶς ὅ τι ποτὲ τῷ μεγάλῳ τὸ λεχθὲν ἠβούλετο. Ὡς
 γοῦν ἀχρηστος ὁ κίων ἐφαίνετο· καὶ γὰρ εἰ καὶ (τὴν) ὁμοίαν τοῖς ἄλ-
 λοις ἐκέκτητο τὴν ἐμφέρειαν κατὰ τε τὸ εἶδος καὶ τὸ πάχος, ἀλλ' 20
 ἐνδεής ὑπῆρχε κατὰ τὸ μῆκος· ἀμέλει καὶ ξυλίνῳ τμήματι τὸ τοῦ
 κίονος ἐνδεὴς εὐφυῶς δῆθεν ἀναπληρεῖν δισκοποῦντο οἱ λατόμοι. Ἀλλὰ
 μὴν καὶ ἰδοκίμαζον, πλὴν ἐκοπίων εἰς μάτην· τὸ γὰρ ἐκ ξύλου προσ-
 τιθέμενον ὅτε μὲν ἑλλιπὲς εὐρίσκετο τοῦ δέοντος, ὅτε δὲ καὶ περιτ-
 τῶς ἔχειν ἰνομιζέτο. Ἐφ' ἱκανὸν δὲ μογήσαντες οἱ τεχνῖται καὶ μηδὲν 25
 ὄλως ἀνῶσαι δυνηθέντες, τρεῖς βαλὼν ὁ ὀσιος γονυκλισίας ἐμπροσθεν
 τῆς σεβασμίας εἰκόνοσ τῆς πανομνήτου Θεομήτορος καὶ εὐξάμενος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς σοφιστῆς ὀνησιμώτατος γίνεται τοῦ οὕτως ἀπεγνω-
 σμένου. Μόνη γὰρ τῇ ἀφῆ τῆς χειρὸσ αὐτοῦ κηροῦ δίκην ὁ λίθος μα-
 λάσσεται καὶ τοῖς τρισὶν ἑτέροις ἰσομήκης γίνεται, καίτοι παραπλη- 30
 σίως τοῖς ἄλλοις προσήρμωστο, ὥστε ὑπερεκπλαγῆναι ἐπὶ τούτῳ
 τὸν τε ἐπίσκοπον καὶ τοὺς παρόντας καὶ θάμβει καὶ φόβῳ πολλῶ τε

5. προσήρμωσαν 7. ὑπεῖρηδον 18. ὅτι ποτε 22. ἀναπλη-
 ρεῖν, καθ' ἃ ἀνωτέρω πληρεῖν ἐν σ. 153,7 καὶ ἐκπληρεῖν ἐν σ. 163,17
 26. ἀνῶσαι 31. προσήρμωστο ὑπερέκπλαγῆναι τούτο

τῷ ἐνθρονιασμῷ νενομισμένα κατὰ τάχος ἐκτελέσαι, ἰδοῦζαζον τὸν θεόν.

Ἐκτοτε οὖν οὐ διελείπεν ἡ τοῦ θεοῦ Πνεύματος χάρις ἐπισκιάζουσα
 ρ.138^a ἐν τῷ ἱερῷ καὶ σεβασμῷ τεμένει. Ἐν μιᾷ γοῦν τῶν ἡμερῶν, || τῆς
 5 ἀναιμάκτου θυσίας τελουμένης, περιστερὰ ὤφθη χρυσοειδῆς ἐν τοῖς
 ἀδύτοις ἱριπταμένη καὶ ἄλλοτε πάλιν, κατὰ τοὺς ἑωθινοὺς ὕμνους
 βίβλου ἱερᾶς ἐπαναγινωσκόμενης, ἤχος τις ἰδοῦκει ἰξακούεσθαι· εἶτα
 καὶ περιστερὰ ὤρατο ἐν τῷ ὁμοίῳ σχήματι πτερουσσομένη ἐνδοθεν τῶν
 ἀδύτων, ἄφνω ἐπὶ τὴν ἀκοίμητον λυχνίαν καταδύσα· καὶ ἄλλοτε πάλιν,
 10 οὐχ ἅπαξ, οὐδέ δις, ἀλλὰ καὶ πολλάκις καθ' ἑκάστην σχεδὸν αἰ
 ἀπρωρημένοι λυχνίαι ἐν τῷ θεῷ ναῷ αὐτομάτως ἐκινουῦντο, ἀλλήλως
 συμπεριφερόμεναι ἀνεμίῳ πνεύματος χωρὶς. Ἐτελείτο δὲ ποτε ἐν τῷ
 ἱερῷ καὶ θεῷ τεμένει ὁ ἱσπερινὸς ὕμνος, ἡ πρώτη δ' ἦν καὶ τελευ-
 ταία τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα, καὶ γυμνάσιον ἦν τοῖς σφαιρίζουσι, κά-
 15 κίσαι συνάρρειον οἱ φιλιππόται· ἐνεβθεν γὰρ τοῦ θεοῦ οἴκου τούτου
 ἀνεῖτο τηνικάδε ὁ χώρος καὶ τὸ γυμνάσιον τοῖς σφαιρίζουσι. Παρῆν
 δὲ καὶ ὁ στρατηγὸς Γρηγόριος, μέρος ὧν καὶ αὐτὸς τοῦ ἀγῶνος καὶ
 συνσφαιρίζων τοῖς αὐτόχθοσι· φιλοπαιγμῶν γὰρ τις ἦν καὶ τοῖς ἀθύρ-
 μασι λίαν ἠδόμενος. Καὶ ἐπεὶ θροῦς ἄσημος ἐξηχεῖτο, καὶ ἡ βοή
 20 πολλή ἦν τῶν συνεληλυθότων, ὥστε καὶ τὸν θεῖον ὕμνον εἶσω τοῦ
 ἱεροῦ τεμένους διασκεδάζεσθαι καὶ τὴν διάνοιαν ἐκρρούεσθαι τῆς ἱερᾶς
 ὕμνωδίας, ζήλῳ θεῷ πυρποληθεὶς ὁ αἰεΐδιμος καὶ θερμὸν πνεύσας,
 δρομαίως ἐξῆσι κατὰ τῶν ἀτασθάλων ἐκείνων καὶ μηδὲν ἄμεινον ἀλό-
 γου ζῶου διακειμένων, καὶ, στάς ἐν μέσῳ, ἐλευθέρῃ γλώσση καὶ φωνῇ
 25 εὐπαρρησιάστῳ || ἤλεγξε πάντας καὶ λόγοις ἐμβριθεστέροις καὶ δρι-
 μυτέροις ἐπέπληξε, τὴν δικαίους πρέπουσαν παρρησίαν ἐνδεικνύμενος.
 Ὁ τοίνυν στρατηγός, καὶ φύσει μὲν τῇ πικρίᾳ σύγκρατος ὧν, τότε δὲ
 καὶ μάλιστα τῇ τε παιδιᾷ ἐγκείμενος καὶ τῷ ἠττᾶσθαι τῶν ἀντισφαι-
 ριζόντων ἀλγυνόμενος, κἀντεῦθεν πρὸς λαμπρὰν μανίαν καὶ πλείονα
 30 ὀργὴν ἀναπτόμενος, ἀφρόνως ἀπεχρήσατο τῷ θυμῷ κατὰ τοῦ ἀγίου,
 καὶ ὕβρεισιν ἔβαλε, καὶ χεῖρα ἤρε πρὸς ἄμυναν, καὶ τῆς πόλεως ἀπε-
 λαθῆναι προσέττατε. Καὶ ὁ μὲν ἤγετο γηθοσύνης, τὸν ἴδιον δεσπό-
 την ἐκμιμούμενος καὶ ῥῆθον φέρων τὴν ἀτιμίαν ἢ τὰς μεγίστας τι-

7. ἤχος τις 8. πτερουσσομένη 18. συνσφαιρίζων, ἴδε ἀνωτέρω
 ρ. 169, σημ. εἰς 11. 23. τὸ

μάς ἕτεροι. Ἡ δὲ ἀντίδοσις οὐχ ὑπερήμερος οὐδ' ὀπισθόπους ἢ δίκη,
 ἀλλὰ θᾶπτον καὶ κατὰ πόδας τὸν ὑβριστὴν ἠμύνατο. Ἐπεὶ γὰρ τῷ
 τὴν χεῖρα ἐπανατείνειν κατὰ τῆς σφαιρας, ἡ μὲν παρεῖτο, ὁ δὲ καὶ
 τὰς ὀσφύας βληθεὶς ὅλως ἐξελέλυτο καὶ φοράδην ἐν τῇ καθολικῇ ἐκ-
 κλησίᾳ ἐκομίζετο, ὀξείαις καὶ βαρείαις ταῖς ἀλγηδόσι βαλλόμενος καὶ 5
 οἰκτρῶς αἰμώζων καὶ τὸν θάνατον ἐν μέρει εὐεργεσίας ἠγούμενος. Ὡς
 δὲ πολλῆς ἦν τῆς ἐκ τῶν ἰατρῶν ἐπιμελείας ἀξιούμενος καὶ δεύτερα
 πάντα τὰ προσαγοόμενα τοῦ πάθους ἠλέγχετο, καὶ κενὴ ὥρατο ἢ ἐξ
 ἐκείνων ἑλπίς καὶ ματαία τριβὴ, ἤρετο ὁ ἐπίσκοπος τὴν αἰτίαν δι' ἣν
 ἡ νόσος αὐτῷ ἀθρώως ἐνέσκηψεν ἦν γὰρ καὶ αὐτὸς εἰς ἄκρον τὰ τῆς 10
 ἰατρικῆς τέχνης ἐξησκημένος. Ὁ δὲ καὶ ἄκων ἐξήγγειλε || τὰ εἰς τὸν φ. 139^a
 ἅγιον τολμηθέντα καὶ τούτοις ἦν ἐπιγράφων τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιφο-
 ρᾶς ἀπλανῶς καὶ φιλαλήθως. Ὡς γοῦν ἤκουσεν ὁ ἐπίσκοπος ταῦτα,
 κατέγνω μὲν αὐτοῦ οὐ μετρίως, εἶτα καὶ σύμβουλος ἀγαθὸς γενόμε-
 νος, τὸ πολὺ τοῦ τύφου ἀποβαλέσθαι ξυμβούλευε, καὶ τὸν ὄσιον ἐκε- 15
 τευτικῶς παρήγειν ἑμετακαλίσασθαι καὶ συγγνώμην αἰτήσασθαι ἐφ' οἷς
 διέδρακεν ἔγνω γὰρ ὁ ἐπίσκοπος ὅθεν ἤξει ἡ ἀψευδὴς βοήθεια. Ὁ δὲ,
 παρὰ χρῆμα καὶ τὸν τύφον καὶ τῆς ἀρχικῆς ἐξουσίας θράσος ἀπορρι-
 ψας, ἐκτετικῶς δι' ἀνδρῶν εὐλαβῶν μετεκαλεῖτο τὸν ἅγιον. Καὶ ὅς, μη-
 δὲν ὅλως διαμνημονεύσας τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης ὑβρεως καὶ παροι- 20
 νίας, θᾶπτον ἢ λόγος πρὸς αὐτὸν παρεγένετο. Λίαν γὰρ ἦν μεμνημέ-
 νος τῷ περιόντι τῆς ἀρετῆς, ὡς περ τὰς ὑβρεὺς φέρειν, οὕτω δὲ καὶ
 ἀνεξικακεῖν καὶ τὰ ὀφειλήματα ἀφιέναι, μᾶλλον δὲ καὶ ἀγαθοῖς ἀμει-
 θεσθαι τὸν λελυπηκότα. Τοῦτον ὁ στρατηγὸς θεασάμενος, εὐθύς ἐκυ-
 τὸν ταπεινοὶ καὶ τοῖς ποσὶν ἐκείνου προσπίπτει, καὶ ὁ πρῶην σοβα- 25
 ρὸς καὶ ὑπέρογκος καὶ ταχύς μὲν εἰς ὑβριν καὶ εἰς ὀργὴν ἔτοιμος, ἐκέ-
 της ἐλεεινὸς γίνεται καὶ συγγνώμης ἠτεῖτο τυχεῖν λυγρᾶ φωνῆ καὶ
 ἐλεεινῆ, εὐχὴν τε ἐζήτει τὴν παρ' αὐτοῦ καθ' ἅπερ τι φάρμακον
 ἀκεσώδυνον καὶ βραδίως λύειν δυνάμενον πᾶν τὸ λυποῦν. Ἀσθενὴς γὰρ
 αἰεὶ ἢ κακία, ἰσχυρὸν δὲ καὶ μόνιμον ἢ ἀρετὴ. Τί οὖν πρὸς ταῦτα ἢ 30
 θεία ψυχὴ; Ἄρα ὠνείδισεν αὐτῷ τὴν ἄμετρον || ἀπόνοιαν καὶ τοῦ θρά· φ. 139^b
 σους τὴν υπερβολὴν καὶ τὴν πολλὴν τολμηρίαν ἢ ὄφθη ἀνανεύων
 πρὸς τὴν αἰτησιν; Οὐ μινου. Πῶς γὰρ μαθητῆς ὢν ἐκείνου τοῦ πράου

15. ἀποβαλέσθαι

18. τύφον

27. λιγρᾶ

28. καθάπερ

29. ἀκεσώδυνον

καὶ εἰρηνικοῦ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μιμητῆς ἀκριβέστατος καὶ ἀγαθύνειν
 μᾶλλον ἢ κολάζειν φυσικῶς ἔχοντας· Διὰ τοι τοῦτο καὶ οὐ μόνον συγ-
 γνώμης μετεδίδου τῷ λελυπηκῶτι, ἀλλὰ καὶ εὐχῇ μόνῃ καὶ ἀφῇ χει-
 ρὸς τὴν καθ' ὅλου τοῦ σώματος ῥώσιν αὐθωρὸν αὐτῷ ἐπρυτάνευσε·
 5 καὶ ἐρρωμένως πᾶσιν ὁ κᾶμων ὑπερφυῶς ἢ πρότερον εἰδείκνυτο καὶ
 τροφῆς εὐθείως μετελάμβανε καὶ λόγον ἐλευθερίως προσέτετο καὶ τὸ
 θαῦμα μικροῦ καὶ ὀφθαλμοῖς ἀπιστὸν ἦν. Τούτῳ πυνθανομένῳ ὑστε-
 ρον μαθεῖν παρὰ τοῦ ἀγίου τὰ περὶ τοῦ σκληροῦ Βάρδα ἐκείνου μετὰ
 τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐξοδὸν· ἐπίστευε γὰρ αὐτὸν ὁ στρατηγὸς τοῦ λοι-
 10 ποῦ μηδ' αὐτοῦ τοῦ διορατικοῦ χαρίσματος ἀμοιρεῖν· ἤκουσε παρὰ
 τοῦ ὀσίου τὸν μὲν Σκληρὸν προσδραμεῖν τοῖς κρατοῦσιν ὑπόσπονδον,
 τὸν δὲ ὁμωνυμοῦντα ἀντείσχυθῆναι μὲν τῷ ἐκείνου τολμήματι, ὁμῶς
 οὐδ' αὐτὸν τῆς τυραννίδος ἀπάνασθαι ἢ τῶν κρατούντων περιέχεσθαι.
 Τῶν γοῦν τοιούτων προρρήσεων σύμφωνος εἶπετο καὶ ἡ ἐκβάσις καὶ
 15 πέρα τοῦ θαυμάζεσθαι ἡξίου τὸν προαγγείλαντα.

Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν Γρηγόριον καὶ τὸν ὀσιον τοιαῦτα.
 Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Βασίλειος, ὃ τὸ ἐπίκλην Ἀπόκαυκος, ἄρτι τὴν
 φ. 140^α τοῦ πραίτωρος ἀρχὴν ἀναδεδεγμῆνος καὶ ἐν Κορίνθῳ διατρίβων ἐφρού-
 ρει τὸν ἐκείσε ἰσθμὸν τῆς βουλγαρικῆς ἕνεκα ἐφόδου. Δεινῶς δ' αὐτὸν
 20 ἐπίεζε καὶ οἶά τις Ἐρινὺς τὴν ἐκείνου καρδίαν κατήσθιν οὐ μόνον ἢ
 ἐνσκήψασα αὐτῷ χαλεπὴ νόσος καὶ δυσίατος, ἀλλὰ πολλῶ πλείον καὶ
 τὸ δέος τῆς τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους καταδρομῆς. Φήμη γὰρ ἠκούετο
 κατὰ πάσης χωρεῖν αὐτὸ τῆς ἡπείρου καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος
 τε καὶ τῆς τοῦ Πέλοπος ἐπιστρατεύειν. Οὐ δὴ χάριν καὶ πέμψας ὁ
 25 Ἀπόκαυκος εἰς Λακεδαιμόνα μετεκαλεῖτο τὸν ὀσιον ἱκετικῶς· ἦν γὰρ
 τῶν περὶ τούτου διηγημάτων καὶ τῆς πρὸς θεὸν οἰκειώσεως καὶ παρ-
 ρησίας τὰ ὄντα ὑποπλησθίς. Καὶ ἐπεὶ εἶλκεν αὐτὸν ἢ περὶ τοῦ ἀγίου
 φήμη στερρῶς καὶ αἰ τούτου τῆς ἀρετῆς ἰυγες, σφοδρῶς ἦρα καὶ θε-
 ατῆς γενέσθαι τῆς μακαρίας ἐκείνης ὄψεως, καὶ φωνῆς ἀκοῦσαι ἐκείνου
 30 ἰγλίχετο θεοφορούμενος· αἰδοῦς γὰρ αἰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀξιὸν ἐστὶ
 χρῆμα φιλοσοφία. Ὁ μὲντοι θεὸς ἀνὴρ καὶ περιουσίας ἀγάπης
 πλουτῶν, τὴν αἴτησιν τοῦ Ἀποκαύκου προσηκάμενος, αἰδὲν ὄλωσ
 τῶν ἐν χειρὶν οὕτω σπουδαίων ἦν αὐτῷ ὡς καὶ μικρὸν ἐπίσχεῖν ἢ

5. ἐρρωμένως 13. περιέσθαι ἱκανορθούμενον εἰς περιέχεσθαι ἴντε τῷ
 κειμένῳ καὶ τῷ ᾠτ. 20. ἐρριννύς 24. τέ 30. ἀξιὸν ἐστὶ 33. σπουδαίων

χρόνῳ τινὶ καὶ ἀναβολῇ τὸ πρᾶγμα διδόναι, ἀλλὰ, πάντα ἐν ἰλαχί-
 στω θέμενος, ἀπτόρω τινὶ τάχει τὴν Κορίνθον κατέλαβε, παρ' οὐδέν
 ποιούμενος καὶ αὐτὸν τὸν τῆς ὁδοῦ κόπον καὶ τὴν κάκωσιν τῆς πεζο-
 πορίας. Ἄμα δὲ τῇ ἐν Κορίνθῳ παρρησίᾳ τούτου, οὐ μόνον ὑγιῆς
 εὐχῇ τοῦ δικαίου ὁ κατερραγμένος ἐδεικνυτο, καὶ ἡ χάρις ὅσην ⁵
 ἐπλούτει ὁ μέγας παρὰ θεοῦ ἔτι φανερὰ καθίστατο τοῖς ἀγνοοῦσιν, ^{φ.1408}
 ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν Βουλγάρων φροντίδος ἀπελύετο ὁ Ἀπόκαυκος,
 πρᾶμηνύσαντος αὐτῷ τοῦ μακαρίου τὴν ἐκείνων καταστροφὴν. Ἰπὸ
 γὰρ τοῦ συνοικοῦντος αὐτῷ Πνεύματος τὰ ἀφανῆ ὄραν εἶχεν αἰεὶ καὶ
 πολὺς ἦν τὰ μέλλοντα προβλέπειν. Καὶ οὕτω μὲν τῷ Ἀποκαύκῳ ¹⁰
 Βασιλείῳ ἡδὺς γίνεται καὶ μελιχρὸς ὁ τοῦ ἁγίου λόγος ἐφ' ἅπασιν,
 καὶ ἡ τῶν κακῶν αὐτῷ Ἰλιάς λέλυται καθ' ἅπαξ τῇ τοῦ ὁσίου παρ-
 ουσίᾳ. Ἐβδόμης δὲ ἡμέρας ἐκείσε ὁ μέγας διατρίψας, πρὸς τὰ οἰκεία
 ἤδη αὐθις ἀνθυπενόστησεν· ἐν οἷς αἰεὶ τὰς αἰσθήσεις συνάγων εἰσω
 παρεσκεύαζε νεύειν, ὡς ἐν πλείονι γαλήνῃ τοῦτον ἐν μέσῳ θορύβων ἢ ¹⁵
 τοὺς ἐν ἐρήμῳ ὄντας διατελεῖν.

Πλὴν ἀλλ' ἀκόλουθόν ἐστι πάντως καὶ τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῷ
 τερατουργηθέντα γραφῇ παραδοῦναι. Συνοδεύσαντι γὰρ αὐτῷ ἐν τῇ
 ἐπανάδῳ ἀνδρὶ τινὶ εὐλαβεῖ καὶ τροφίμῳ τῆς ἀρετῆς, πρὸς δὲ καὶ ἰε-
 ρατικῷ τιμημένῳ ἀξιώματι, ὡς ἤδη πέρας εἴληφεν ἡ ἡμέρα, καὶ ²⁰
 βαθεῖα ἦν ὄψια, καλαισιτάτῳ ναῶ τινι ἀπαντήσαντι, ἄμφω ἐν αὐτῷ
 εἰςληλύθασιν ἐφ' ᾧ μικρὸν ἀνεθῆναι τοῦ κόπου καὶ ὕπνου μετρίου
 παραγεύσασθαι. Ὡς γοῦν ἐξετέλεισαν τὴν ἐπικοίτιον εὐχὴν, καὶ τῷ
 ἰδᾶρτι ἑαυτοὺς ἀνέκλιναν τῷ ὕπνῳ χρησόμενοι, ἐπεὶ ὁ ὕπνος μετὰ
 μικρὸν ἀνῆκε τὸν ἰερέα, ὁρᾶ ἐν τοσοῦτῳ βᾶθει τῆς νυκτὸς φῶς ²⁵
 χνικαῖον ὑπερθεν τῆς σταυροφόρου ῥάβδου τοῦ μακαρίου, διψιλῆς τὰς ^{φ.1410}
 ἀκτῖνας ἐκπέμπον καὶ καταυγάζον ἅπαντα τὸν ναόν. Θάμβους οὖν
 ἐπὶ τούτῳ πλησθεὶς ὁ ἰερεὺς καὶ θεῖον εἶναι τὸν ἄνδρα πεπιστευκῶς,
 περὶ τῆς ἰδίας μητρὸς αὐτοῦ ἰεσῖαν προσῆγε· καὶ γὰρ ἦν ἐκείνη
 χρονίῳ καὶ χαλεπῷ νοσήματι προσομιλήσασα ἐπὶ πλείοσιν ἔτεσιν, ὅφ' ³⁰
 οὐ κατεργασθεῖσα κλινοπετῆς ὑπῆρχε καὶ πάμπαν ἀκίνητος. Ὡς γοῦν
 ἀδίστακτον ἅμα καὶ ἀναμφίβολον εὗρε τὴν πίστιν ὁ ὁσίος, οὐ παραι-
 τεῖται τὴν αἴτησιν, ἀλλ' εὐθέως τὴν χάριν ἀντιμετρεῖ. Ἄφ' οὐπερ

14. ἀνθυπενόστησεν 19. ἀνδρὶ τινὶ 21. βαθεῖα τινὶ
 24. χρυσάμενοι 27. ἀκτῖνας 28. τοῦτο 29. αὐτοῦ

γὰρ ἀμπείχετο πιναροῦ ρακίου τμημά τι περιελών και τῷ ἱερῷ ἐπορέξας. Ἄπιθι, εἶπεν, ἀδελφεῖ, και ὕδατι τοῦτο ἐπιθρέξας τοῦ ἀγιάσματος τῶν ἀγίων Θεοφανείων, δός πιεῖν τῇ καμνούσῃ, και πάντως ὀψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. Κατὰ γοῦν τὸ τοῦτου ἐπίταγμα οἰκαδὲ ὁ ὁ ἱερεὺς παραγενομενος και τῇ ἰδίᾳ μητρὶ τοῦτο προσάγων, ἐν ᾧ τὸ τμημα τοῦ ρακίου ἰδεύετο, ἀνέθωρε τῆς κλίνης εὐθέως ἢ μικροῦ και ἐγγύς οὕσα τῶν τοῦ Ἄδου πυλῶν, και δορκάδος δίκην ἐφήλατε, τελεία εὐμοιρήσασα τῆς ὑγείας. Τῷ δὲ τοιούτῳ θαύματι ἐμπλησθεῖς ἠδονῆς τὴν ψυχὴν ὁ ἱερεὺς, ἅμα τῇ μητρὶ χάριτας τῷ θεῷ ὡμολό-
10 γοῦν και τῷ τοῦτου γνησίῳ θαυμάποντι· και οὕτω τῷ μεγάλῳ τὸ πάρεργον οὐδὲν ἦττον τοῦ ἔργου θαυμαστὸν εἰργαστο.

Ἐπεὶ δὲ τῆς πρὸς τὴν Σπάρτην φερούσης εἶχετο ὁ μακάριος, ὡς
φ. 145^β ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ || τῆς ὁδοῦ προσφι-
λοσοφῶν ἦν, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, περὶ τῆς βεβαίας ἐκείνης και
15 μακαρίας ἐλπίδος και ταῖς μελιγλώττοις αὐτοῦ θεαῖς ὑποθήκαις πρὸς εὐσεβῆ ζῆλον και ἐνθεον ὑποθήγων. Ὡς δὲ και τὴν ἐκ τοῦ Ἄμυκλίου πρὸς τὰ ἐνταῦθα τρίβον ἦνυον, τῆς γλυκειᾶς χάριτος ἐκείνης τῶν τοῦ μάκαρος λόγων ἐπαπολαύοντες και ἠδέως ἐπαίοντες, ἐπεὶ θέρους ἦν ὁ καιρὸς και ἡ ὥρα σταθηρᾶς μεσημβρίας και ὁ καύσων
20 σφοδρὸς και ὁ φλογμὸς ἀνύποιστος. οἱ τῷ ἀγίῳ, ὡς εἴρηται, τῆς ὁδοπορίας κοινωνοῦντες τῷ δῖψει δεινῶς ἐκπολιορκηθέντες· οὐδὲ γὰρ ἦν ἐν ὅλῃ τῇ λεωφόρῳ ἐκείνῃ ἢ πηγαῖον νᾶμα ἢ ποτάμιος ῥοῦς ἢ χεῖμαρρος ἢ ἄλλη ὅπως οὖν φύσις ὕδατος· χαμαιριφεῖς ἐκείνοι γεγονότες περὶ τὸ μέσον τῆς λεωφόρου και τὸ ἀναπνεῖν ἤδη ὑπὸ τοῦ συνεχοῦς
25 καύματος και τοῦ ἐξ αὐτοῦ πνίγους διακοπτόμενοι, τὰς ψυχὰς βιαίως ἀφιέναι ἠπειγόντο. Οὗς ἰδὼν ὁ ὄσιος οὕτω μέλλοντας κινδυνεύειν ἀθλίως και τῆς αὐτῶν ἀσθενείας οἶκτον λαβῶν, εὐχῇ ἑαυτὸν ἐπέδωκε κατὰ τὸ σύνηθε· εἶτα και τῇ σταυροφόρῳ ῥάβδῳ πλήξας τὸν τόπον, ἐν ᾧ στάς τὴν εὐχὴν ἐποιεῖτο· ᾧ τῶν θαυμασίων τῶν σῶν,
30 Χριστέ μου· ὕδωρ εὐθὺς οἶον ἡδιστον και διαυγέστατον και ποτιμώτατον ἐκ τῶν τῆς γῆς ἀνεδόθη λαγόνων. Οὐπερ οἱ τῷ δῖψει ἐκτακέντες και μικροῦ δεῖν ἐκλιπόντες ἐμφορηθέντες ἀνέψυξαν τε και ἀνέρ-

1. τμημα τι	1-2. ἐπώρεξας	3. θεοφανίων	6. ἀνέθωρε
7. ἐφ' ἤλατο.	22. λεωφόρῳ	νάμα	24. λεωφόρου
30. ποτιμώτατον			

ρώσθησαν καὶ τῷ ἁγίῳ προθύμως παρτίποντο ἐκπληττόμενοι ἐπὶ || φ.142^α
 τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος. Ὅτε καὶ ἦν ἰδεῖν πανταχοῦ τὸν ἄνδρα
 δοξαζόμενον διὰ τὸ ἄφυστον τῆς ἐπαγγελίας. Δοξαζεῖν ἐπηγγείλατο
 Κύριος τοὺς διὰ τῶν ἔργων αὐτὸν δοξαζεῖν ἐπισταμένους. Τὸ γοῦν
 οὕτως παραδόξως πηγάσαν ὑδῶρ κρήνη γέγονεν ὑδροτόκος καὶ κοινὸν 5
 πρόκειται μέχρι καὶ σήμερον παραμύθιον καὶ διψῆς ἀλέξημα πᾶσι
 τοῖς ὁδοιπόροις. ἔθθα δὴ καὶ εὐκτήριος οἶκος ὑστερον ἐξ αὐτῶν ἀνη-
 γέρθη τῶν κρηπίδων ἐπ' ὀνόματι τοῦ τριζυμάκκου παρὰ τοῦ τῶν
 προροικούντων τῷ τῷ τῷ καὶ τῷ τάγματι τῶν μοναχῶν κατειλεγμέ-
 νου, ᾧ Ζωσιμάς μὲν ἡ κλῆσις, ὁ δὲ τρόπος μάλα ἐπαινετός καὶ θεο- 10
 φιλῆς. Οἱ τοίμυ τῷ ὕδατος ἐμπορούμενοι καὶ τῷ ἡδίστῳ τῆς πόσεως
 ἐπαναψύγοντες αἰεὶ καὶ οἶονεὶ ἀναπτερούμενοι τῆς προκειμένης ὁδοῦ
 ἄπτονται, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ.

Ἄλλ' ὁ μὲν ὄσιος οὕτω τῇ Λακεδαιμόνι ἀποδέδοται, καὶ τὸ τῆς
 ἀλθινης φιλοσοφίας φροντιστήριον εἶχεν αὐτόν. Ὀλίγαις δ' ὑστερον 15
 ἡμέραις, καὶ ἐπεὶ ὁ φθόνος αἰεὶ ἡρμεῖν οὐκ οἶδε, διεβλήθη ὑπὸ τινῶν
 κακοθελῶν ἀνδρῶν καὶ τῷ τοῦ φθόνου πάθει δεινῶς προκατειλημμέ-
 νων Ἰωάννης ἐκεῖνος, ᾧ τὸ ἐπίκλην Μαλακηνός, ἀνὴρ τῶν λίαν εὐ-
 κλειῶν καὶ περιβλέπτων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπὶ τῇ κατὰ κόσμον σοφίᾳ
 θαυμαζομένων τὰ πρῶτα φέρων οὐ τῆς Λακωνίων πόλεως μόνον, ἀλ- 20
 λά καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ τῆς τοῦ Πέλοπος, ναὶ μὴν καὶ εὐγνώ-
 μων εἴπερ τις καὶ τὰ πρὸς τὸν ὄσιον εὐ διακεῖμενος. || Διεβλήθη δὲ τῷ φ.142^β
 τὰ σκῆπτρα τότε τῆς Ῥωμανίας ἰθύνοντι. Βασίλειος δ' οὗτος ἦν ὁ
 τοῦ μικροῦ Ῥωμανοῦ παῖς καὶ πάντων βασιλείων εὐδαιμονέστερος, οὐ
 καὶ ὁ βίος ἐπιφανῆς καὶ ὁ τῆς ἀρχῆς χρόνος ἐπιμήκιστος καὶ τὰ 25
 κατὰ τῶν ἀντιπάλων τρόπαια πάμπολλα. Δι' οὐ καὶ ὁ τοῦ βουλγα-
 ρικοῦ ἔθνους ἄρξας Σαμουήλ ἐκεῖνος, ὁ τὴν Ῥώμην ἄμαχος καὶ τὴν
 ἰσχὺν ἀνυπέρβλητος, ἀνήρητο, καὶ αὐτὸ δὲ ἅπαν τὸ ἔθνος τῆς βουλ-
 γαρικῆς ἀναριθμήτου φάλαγγος καταβέβληται ἅμα καὶ τεταπεινω-
 ται, καθὼς ἡ περὶ αὐτὸν ἱστορία πλατύτερον παριστᾷ. Ἀπεστάλη 30
 σαν οὖν παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλείως δύο σατράπαι στρατιωτῶν λεγεῶ-
 νας ἐπαγόμενοι ἐφ' ᾧ κατασχεῖν ἀθρόως τὸν προλεχθέντα Μαλακηνόν
 καὶ δέσιμον ἄχρι τῆς μεγαλωνύμου βασιλίδος τῶν πόλεων ἀγαγεῖν.

9-10. κατ' ἄλεγμένου 16. ἡρμεῖν 22. εἰπέω

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΟΝ ΤΟΜ. Γ'.

Ε.Υ.Δ. τῆς
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Ἀποστασίαν γὰρ καὶ καθωσιώσεως αἰτίαν οἱ βάσκανοι κατὰ τοῦ ἀνδρὸς μελετήσαντες καὶ τὰς βασιλικὰς ἐμπλήσαντες ἀκοὰς τὸ πῦρ ἀνῆψαν τῆς διαβολῆς, καὶ ἀνταρσίαις ἐγκλημα τούτῳ προστρέψαι δεινῶς ἐσκαιώρησαν, οἱ πρὸς τὰ τοιαῦτα κακουργεῖν καὶ τεκταίνεσθαι
 5 δοκιμώτατοι. Ὡς οὖν καταλαβόν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένοι τὴν τῶν Λακωνῶν χώραν, καὶ τὸν δι' ὃν ἀπεστάλησαν συνελθόντο, μεταπεμφάμενος τὸν ὄσιον ὁ ἀνὴρ· καὶ γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ τῶν κατορθωμάτων καὶ πλείστην ὄσιν ἐκέκτητο τὴν πίστιν τε
 p.143^a καὶ τὸ σέβας πρὸς αὐτόν· Εὐξαι, εἶπεν ἐν συνοχῇ καρδίας, || εὐξαι
 10 ὑπὲρ ἑμοῦ τοῦ τάλανος, δοῦλε τοῦ θεοῦ, ἵνα μὴ τῇ τοῦ βασιλέως ὀργῇ κακῶς ἀπόλημαι. Ὁ δὲ ἅγιος οἶος ἐκείνος λόγοις οἷς τε ἐσχεδίαζε νοημάτων περιουσία καὶ ῥήμασι μελιχίοις ἀνέλαβέ τε καὶ ἀνεκτῆσατο τὸν ἄνδρα ἱκανῶς καὶ μηδὲν ὄλως δεδοικέναι ἢ κραδαίνεσθαι παρσκευάσεν. Εἶτα καὶ τραπέζης αὐτῷ καὶ ἄλων κοινωνήσας καὶ
 15 συνεστιαθεὶς δι' ἀγάπης περιουσίαν καὶ τὸ ταύτης ἐξόχως καλὸν, πολλαπλῆς τε εὐφροσύνης κρατῆρα αὐτῷ κρασάμενος, ἢ, μᾶλλον εἶπαι, τὸν ποιητικὸν ἐκείνον κυκεῶνα, κακῶν ἐπίληθον ἀπάντων, προσέθηκε καὶ ταῦτα, ὅτι, φησί, καὶ βασιλικῆς μᾶλλον ἐπιτεύξη εὐνοίας καὶ εὐτυχέστερον ἢ πρότερον βιώσεις καὶ πρὸς μείζονα ἀνα-
 20 χθείση ἀξίαν καὶ παντὸς ἀνιάρου κατευμεγεθήση, κάμει θεάση καὶ εἰς τὴν οἰκείαν πατρίδα ἰπ' ἐσχάτου τὸν βίον μεταλλάξεις. Καὶ γὰρ, ὡς εἴρηται, καὶ τούτου παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων ἠξίωτο τοῦ χαρίσματος, ὥστε βλέπειν ὡς ἐνεστώτα τὰ μέλλοντα. Ἄ δὴ καὶ ὕστερον ἀπέβη κατὰ τὴν τοῦ ἁγίου πρόρρησιν. Ὁ τοίνυν Μαλακηνός,
 25 ὡς ἐκ προφητικῆς γλώσσης καὶ θεοπνεύστου ταῦτα ἀκηκοὼς καὶ μηδὲν ὄλως ἐν τούτοις ἐπιδοιάσας, παρεκλήθη οὕτω μετρίως· εἶτα καὶ, τῷ ἁγίῳ συνταξάμενος, ἠδέως τὸν ἀπόπλου ἐποίησι. Ὡς δὲ καὶ πρὸς βασιλέα ἤχθη καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ σκαιωρηθέντα ἐν τῷ σκότει τοῦ ψεύδους τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας εὐχαίς τοῦ ὀσίου δισκίδατο, πλείονος μᾶλλον ἠξίωτο || τῆς παρὰ τοῦ βασιλέως ῥοπῆς, καὶ εἰς
 p.143^b ³⁰ μέγα ἤρθη δόξης τε καὶ τιμῆς καὶ πολλῆς ὄσης τῆς εὐκληρίας, ὡς καὶ πρῶτον γενέσθαι τῆς συγκλήτου βουλῆς.

1. καθωσιώσεως 3. προστρέψαι 11. Τὸ κακῶς ἔχον ἀπόλημαι ἰσχυρῶς
 πιθανῶς οὕτως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως. 15. συνεστιαθεὶς 4. κατ'εὐ-
 μεγεθήση 33. γεγενέσθαι

Ἰκανὸς γοῦν ὁ μεταξὺ χρόνος, καί, τοῦ Μαλακηνοῦ τῆ Κωνσταν-
 τίνου ἔτι ἐνδιατρίβοντος, πρὸς τὴν ἀγήρω καὶ μακαρίαν λῆξιν ὁ ὁσῖος
 μετέβη. Τοῦτο δὲ πυθόμενος ὁ Μαλακηνὸς καὶ νομίσας διαμυρτεῖν
 τῆς γλυκειᾶς ἐκείνης καὶ ἀγαθῆς ἐλπίδος, δι' ἧς ἐπληροφορεῖτο τὸν
 τριπόθητον αὐτοῦ χαρακτῆρα θεάσασθαι τοῦ μακαρίου. καθ' ἣν ἤκουσε 5
 πρόρρησιν, ἠνιάτω, ἤσχαλλε, μυρίοις λογισμοῖς ἐβάλλετο, δεινὸν ἠγείτο
 ζῆν, εἰ τὰ παρὰ τοῦ ὁσίου ἐπηγγελμένα περαιούμενα οὐκ ὄψοιτο. Τῆ
 πίστει γοῦν τῶς νεύρουμένου ὁ ἀνὴρ· οὐδὲ γὰρ ἄγευστος ἦν καὶ αὐ-
 τὸς δὴ τῆς θείας γνώσεως, δι' ἧς γινώσκεισθαι πέφυκε τὰ μυστήρια
 τοῦ θεοῦ· τί ποιεῖ καὶ τί φέρεται; Ζωγράφον τινὰ μεταστέλλεται 10
 ἀριστόχειρά, καὶ οἷος αὐτῷ τὴν μορφήν ὁ ὁσῖος τὸ σχῆμα, τὴν τρί-
 γα, τὴν στολὴν τῷ λόγῳ πάντα ὑπέγραψε καὶ διεξῆει, καὶ ἐπίσκη-
 πτε χρωματουργῆσαι τὴν τοῦ ἀγίου ἐμφέριαν ἐπὶ σανίδος. Ὁ τοί-
 νων ζωγράφος, οἶκαδε ἐπανηκῶς καὶ προὔργου θέμενος τῆ ἰδίᾳ τέχνῃ
 πάνυ εὐφυῶς ἐκτελέσει· τὸ ἐπίταγμα, δυσπεχιρήτητα πονεῖν ἔδοξε, καὶ 15
 ὁ κόπος αὐτῷ εἰκαίως ἀπέβαινε· οὐδὲ γὰρ οἷός τε ἦν ἐκ μόνης διη-
 γήσεως, κἂν εἰς ἄκρον ἦν τὴν τέχνην ἐξησκημένος, ὃν οὐδέποτε τε-
 θέεται εἰκονογραφεῖσθαι κατὰ τὸ ἀπαράλλακτον. Οὕτως οὖν ἀμνησ- 144a
 νῶν καὶ ἐναπόριος ὢν, ἀλύων τε οὐ μετρίως καὶ ἀνιώμενος διὰ τε τὴν
 ἐκείνου ἀγνοίαν καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ὅπως ἂν τῶν τῆς ὄψεως χαρα- 20
 κτήρων ἐφίκοιτο, ὅρα τινὰ μοναχὸν ἄφνω εἰσιόντα ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ,
 μακρὸν μὲν τῆ ἡλικίᾳ, τὸ σχῆμα ἱρημικὸν καὶ ῥάκος παλαιὸν ἐνημ-
 μένον, αὐχμῶντα τὴν κεφαλὴν, μέλανας δὲ κέκτημένον τὰς τρίχας
 τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος καὶ ἀπλῶς κατὰ πάντα ἰοικότα τῷ
 μακαρίῳ· ἔφερε γὰρ ἐπὶ χεῖρας καὶ ῥάβδον σταυρὸν ἔχουσαν περὶ τὸ 25
 ἄκρον αὐτῆς Ὅς καὶ τὸν ἀσπασμὸν προσηκόντως τῷ ζωγράφῳ προσ-
 αγαγῶν, ἤρετο τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἀδολεσχῶν ὠρᾶτο καὶ διαμεριμνῶν.
 Ὁ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ἀπεκάλυπτε καὶ τὸ ἐργῶδες τοῦ ἐπιχειρήμα-
 τος ἀπήγγειλεν. Εἶτα πρὸς αὐτὸν ἠρέμα πως ὁ φαινόμενος μοναχὸς
 Πρόσσχες, εἶπεν, εἰς ἐμέ, ἀδελφέ· ἐμοὶ γὰρ ἴστι κατὰ πάντα ἐμφε- 30
 ρῆς ὁ ἱστορούμενος. Ἐπεὶ οὖν ἤρε τὸ ὄμμα πρὸς αὐτὸν ἀτενέστερον

2. ἀγείρω 6. ἠσχαλλε ἐβάλλετο 12. διεξίει. ἴδε τὰ γραπτά
 ἀνωτέρω σ. 167 σημ. εἰς 25. 14. ἐπανηκῶς. ἴδε ἀνωτέρω σ. 160 σημ. εἰς 17.
 21. τινὰ αὐτοῦ 22. ῥάκος 23. αὐχμῶντα 24. ῥάβδον
 27. ὄρατο 29 (καὶ κτωτέρω). ἠρέμα 30. πρόσσχες

ὁ ζωγράφος, ἔγνω ἱπακριθωσάμενος αὐτὸν ἐκείνον εἶναι, ὃν ἡ τοῦ
 Μαλακηνοῦ διήγησις ὑπεσήμεναι, καὶ παρὰ χρῆμα στρέψας τὰς ὄψεις
 ἐν ἧ κατεῖχε σανίδι ἐφ' ᾧ τὴν ὄρωμένην μορφήν τοῦ τριεμάκαρος
 αὐτομάτως τῇ σανίδι ἐκτυπωθῆναι. Ἐκπλαγεὶς οὖν ἐπὶ τούτῳ καὶ
 5 πρὸς τὸν ὅσιον θάπτον ἱπιστραφεὶς, Κύριε ἐλέησον, σὺν φόβῳ πολλῶ
 φ.144^β ἐπιφθεγγόμενος, οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι· αὐθωρὸν γὰρ ἀπέπτη ὁ μακά-
 ριος. Ὁ δὲ ζωγράφος κατὰ τὴν ἐκτυπωθεῖσαν ἐμφέρειαν τὰ λοιπὰ
 τῶν χρωμάτων προσαγαγὼν καὶ τὴν εἰκόνα τέλειον ἀπαρτίσας, οἷα
 καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὄραται ἀπρωρημένη καὶ προσκυνουμένη ἐν τῷ ἱερῷ
 10 καὶ θεῖῳ πέμνει τοῦ μάκαρος, λαβὼν αὐτὴν πρὸς τὸν περιβλεπτον
 Μαλακηνὸν ἀπεκόμισε, καὶ πάντα αὐτῷ κατὰ μέρος ἀνήγγειλε τὰ
 τοῦ πράγματος. Καὶ αὐτὸς, ὡς ταῦτα ἤκουσε καὶ πληροφορίαν εἰλή-
 φει ἐξ αὐτῆς τῆς ὄρωμένης αὐτῷ ἀπαραλλάκτου μορφῆς τοῦ ἁγίου
 μηδὲ ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἀπρακτῆσαι τὴν τοῦ δικαίου πρόρρησιν,
 15 χαρᾶς ἀμέτρου πεπλήρωται καὶ κῆρυξ ἦν διαπρύσιος ἔκτοτε τῶν με-
 γαλουργιῶν τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἧς ἡμιοίρησε χάριτος ὁ ἅγιος τοῦ
 ἁγίου Πνεύματος.

Ἄλλὰ τὰ μὲν ταῦτα τοῦ περιβλέπτου Μαλακηνοῦ καὶ τὰ τοῦ γε-
 γονότος θαύματος ἐν τῇ ἁγίᾳ εἰκόνι τοιάδε. Ἀναγκαῖον δ' ὅμως καὶ
 20 τὰ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ τριεμάκαρος τῷ λόγῳ διαλαβεῖν καὶ ταῖς
 φιλοθείαις ἀκοαῖς παραδοῦναι· οὐκ ἀλυσιτελεῖς γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς
 ἀκούουσιν. Ἐμελλεν ἤδη ὁ οὐρανοέραστος τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος καὶ
 τῆς ἀρετῆς ἐμψυχος στήλη τῶν κάτω ἀπαίρειν καὶ πρὸς τὸν θεὸν
 ἐκδημεῖν, ὃν ἐξόχως ἠγάπησεν, ἀντὶ κόπων ὧν οἶδεν ἀμοιβὰς ἅς ἤλ-
 25 πισε καὶ ἀντιδόσεις ἀπολήψεσθαι. Καὶ ἐπεὶ ἤγγιζεν ἡ κυρία τῆς ἐκ
 τοῦ σώματος ἀναλύσεως, ὅπερ δὴ καὶ προαπεκαλύπτετο αὐτῷ ἐκ τοῦ
 φ.145^α θεοῦ, ὅλος ἥ ἦν λοιπὸν τῆς ἐκδημίας· τὴν ἐπιθυμίαν γὰρ εἶχε καὶ αὐ-
 τὸς κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι. Νο-
 σήσας τοίνυν ἐπὶ μικρὸν, ἀνέκλινεν ἑαυτὸν ἐν τῷ προνάῳ τοῦ θεοῦ
 30 καὶ ἱεροῦ αὐτοῦ φροντιστηρίου, καὶ, μεταπεμφόμενος τοὺς λογάδας
 τῆς πόλεως καὶ πᾶν ὅσον ἀσκητικὸν μοναστῶν τε καὶ μεγάλων ἡρέμα
 τὰ χεῖλη διάρας, πρῶτα μὲν τούτοις ὑψηλῇ τῇ διανοίᾳ σὺν πολλῇ τῇ
 φειδοῖ καὶ τῇ μετριοφροσύνῃ τῆς ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ περὶ τοῦ τῆδε

1. ἐπακριθωσάμενος 4. ἐκτυπωθεῖσαν τοῦτο
 30. αὐτοῦ 33. τοῖς ἐξαρχῆς

κεκρυμμένοις ἐφανέρου, εἶτα καὶ πατρίδα καὶ γένος καὶ τὸν τρόπον
 τῆς ἀποταγῆς, πρὸς τούτοις καὶ τὸν θεῖον καὶ καθαρὸν ἔρωτα τοῦ
 ἀοράτου πατρὸς, ὃν εἶχεν ἐγκεκρυμμένον ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς ἀπορρή-
 ταις σπρεφόμενον. ἐκδήλον ἐποίησε τοῖς παρούσιν ὅσης τε τῆς ἐκ θεοῦ
 ῥοπῆς ἔτυχε καὶ οἷασι ἠυμοίησε χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ 5
 ἀπαξάπλως πᾶντα κατὰ μέρος τὰ κατ' αὐτὸν διεξοδικώτερον ἀνήγ-
 γειλε καὶ ἀκολούθως τὰ τῆς ὅσον οὕτω ἀποβιώσεως καὶ τὸ ἐπείγεσθαι
 σὺν σφοδρᾷ τῇ ἐπέξει πρὸς τὸν ποθοῦμενον ἐφανέρου (ὁ δὲ) τοῦ λό-
 γου οὕτως ἀπαύτως· Ἐγὼ μὲν, ὦ τέκνα καὶ σπλάγγνα ἐμὰ, οὐς
 ὠδίνεσα καὶ ἔτεκον ἐν ἀγίῳ Πνεύματι, πρὸς τὸν ἀπάντων δεσπότην 10
 καὶ θεὸν ἡμῶν ἀπειμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤδη ἐφέστηκε τῆς ἐμῆς ἀναλύ-
 σεως. Χρὴ οὖν ὑμεῖς διὰ μνήμης ἔχειν αἰετὰς τὰς ἡμετέρας παραινέσεις
 καὶ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τῶν οἰκείων ψυχῶν || τὴν ἐπιμέλειαν, εἰδὸ-φ.145^β
 τες ὅτι μετὰ τὴν ἐνθένδε ἐκδημίαν ἰσχύς μετανοίας οὐδὲ μία. Τῶν δὲ
 τὴν ἐκείνου μεταστάσιν κοινὴν ὀρφανίαν καὶ κοινὴν τῶν ἐντεῦθεν ἐκ- 15
 δημίαν ἡγησαμένων καὶ πρὸς φανεροὺς θρήνους ἐξαγομένων καὶ πι-
 κρῶς τὸν ἐκείνου χωρισμὸν ὀδυρομένων καὶ ἀπολοφυρομένων, παρεκά-
 λει τούτους ὁ μέγας εἶσαι τὸ οὕτω θρηνεῖν καὶ ὀδυρεσθαι, ὡς περ οἱ
 φιλοσώματοι καὶ φιλόζωοι, χάριτας δὲ μᾶλλον θεῶ ὁμολογεῖν, καθὼς
 πρέπει τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι καὶ τῇ κρείττονι ἐλπίδι τρεφόμενοις. 20
 Εἶτα καὶ Πνεύματος ἀγίου πλησθεὶς ὁ αἰοίδιμος, παραινέσεως αὐθις
 τῆς πρὸς αὐτοὺς ἤψατο, ποίων σειρήνων ἢ κυκνείων μελῶν οὐχ ἡδυ-
 τέρας; Τεκνία, λέγων, ἐμὰ ποθεινὰ καὶ θυμηρέστατα, προσέχετε ἑαυ-
 τοῖς καὶ ἄς εἰλήφατε ἐξ ἐμοῦ παραγγελίας ἀσφαλῶς τηρήσατε, φυ-
 λάττοντες καὶ τὰ νῦν ῥηθησόμενα. Χρὴ γὰρ ὑμεῖς τὸν θεῖον φόβον 25
 πρὸ ὀφθαλμῶν αἰετὰς τίθεσθαι καὶ τὰ πρὸς εὐσέβειαν ὀρθῶς ἔχειν διὰ
 παντός, τῆς ἐκκλησίας μὴ ἀπολιμπάνεσθαι, ἀλαζονείαν καὶ τὴν οἴη-
 σιν, τὰ δεινὰ καὶ ὀλέθρια πάθη, φευκταῖα ποιεῖσθαι αἰετὰς, τὴν δ' ἀλη-
 θινήν ταπεινώσιν ἐκθύμως ἀσπάζεσθαι καὶ πολλῶ πλείον τῆς μείζο-
 νος καὶ πασῶν τῶν ἄλλων γενικωτάτης ἀρετῆς, τῆς εἰς τὸν θεὸν φημι 30
 καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, ἀνολιγῶρως ἔχεσθαι· αὕτη γὰρ ἐστὶν ὁ σὺν-
 δεσμος τῆς τῶν ἀρετῶν τελειότητος, καὶ ὅπερ οἱ ἄλλοι || τῷ ἄρτῳ, τούτω φ.146^α
 τῇ ἀρετῇ ἢ ἀγάπῃ· καὶ μείζον ἴδη τις τὴν ἀγάπην τῆς ταπεινοφρο-

18. εἶσαι 22. κυκνείων 26-27 (καὶ κατωτέρω). διαπαντός 29. ἀσπάζεσθε 30. φημι 31. ἔχεσθε 32-33. τούτω τῆς ἀρετῆς 33. τίς

σύνης, ἐπειδὴ καὶ ὁ Κύριος διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην ἐταπείνωσεν
 ἑαυτὸν καὶ καθ' ἡμᾶς γέγονε. Πρὸς τούτοις, ὦ τέκνα, τῆς φιλοξενίας
 μὴ ἐπιλανθάνεσθε· πτωχὸν καὶ γυμνὸν μὴ ὑπερίδητε ἀρρώστους μὴ
 ὀκνεῖτε ἐπισκεπτεσθαι, πένητας κατοικτεῖρειν, τοῖς ἐν ἀνάγκαις βοη-
 5 θεῖν ὅποση δύναμις. Ἔρεσθε ἀδίκουμένους ἐκ χειρὸς ἀδίκου καὶ παρα-
 νόμου τῆς φιλαδελφίας ἔχεσθε· φθόνον καὶ ζῆλον καὶ τ' ἄλλα τῆς
 κακίας εἶδη σὺν αὐτῇ τῇ μισαλληλίᾳ πόρρω βάλλειν ἀφ' ὑμῶν. Πρὸς
 δὲ τούτοις καὶ ἄλλο ἔγωγε ἐπίσταμαι πάνυ μὲν ἄπονον, καθαίρειν δὲ
 σπύλους ψυχῆς λίαν ὀνησιμώτατον, τὸ ἀφιέναι δὴλα δὴ τῷ πλημμε-
 10 λήσαντι τὸ ἀμάρτημα· τοῦτο γάρ ἐστι φίλον ὑπὲρ τι ἕτερον τῷ θεῷ
 καὶ λυτήριον τῶν ἡμετέρων κακῶν. Δεῖ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, καὶ χηρῶν
 προϊστασθαι καὶ ὄρφανοῖς προασπίζεσθαι καὶ πτωχοῖς· εἰ ἱπάρκειν,
 τὴν πορνείαν φεύγειν ὅποση δύναμις, τὴν δὲ σωφροσύνην φιλεῖν διὰ
 παντός, ἧς χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστο-
 15 λον, πρὸς τοὺς οἰκέτας ἐπεικῶς διακεῖσθαι καὶ φιλανθρώπως, κακοῦ δὲ
 ἀνταποδοτικούς ἐν μηδενὶ μηδαμῶς γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπρα-
 γμένα πυκνωτέρως ἐξομολογεῖσθαι ἀνδράσι πνευματικοῖς καὶ τοῖς πρὸς
 φ.146^β τοῦτο λίαν εὐφυῶς || ἔχουσι καὶ ἐπιτηδείως. Ἄν οὕτω τὸν καθ' ὑμᾶς
 βίον ἐξάγοιτε, οὐκ ὄρφανούς ὑμᾶς ἐάσω, πατὴρ στήρησιν ἀποδυρο-
 20 μένους, τοὺς ἐμοὶ ποθεινούς· ἀλλ' ὑπ' ἐκείνων πατρὶ τὴν ὑμῶν κατα-
 λείπω πρόνοιαν, ὅς τὰ πάντα λόγῳ καὶ σοφίᾳ παρήγαγε καὶ κοινὸς
 ἀπάντων ἐστὶ πατὴρ καὶ δεσπότης καὶ κηδεμὼν καὶ τὴν σωτηρίαν
 ἅπασιν πλουσίως ἐπιβραβεύων.

Ταῦτα καὶ πλείονα παραινέσας τοῖς συνειλεγμένοις ὁ ὁσιος, οὐκ ἐξ
 25 ἀνθρωπίνης σοφίας, ἀλλ' ἐκ τῆς χάριτος τοῦ ἀγαθοῦ Πνεύματος, οἰνεῖ
 καὶ πρὸς αὐτὸν εἰρηκότος, ὡς περ πάλαι τῷ Ἱερεμίᾳ α' Ἰδοὺ δέδωκα τοὺς
 « λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου », εἶτα καὶ ἐπιθεῖς αὐτοῖς τὰς χεῖρας
 καὶ ἐπευξάμενος καὶ τὰ ἐξιτήρια ὡς δυνατόν αὐτοῖς προσφθεγξάμενος
 καὶ τελευταῖον τὸ α' Ὁ θεὸς σὺν τῇ ἡμετέρᾳ ἀγάπῃ μὲθ' ὑμῶν », ἐπει-
 30 πὼν, « ὦ τέκνα καὶ ἀδελφοί », εἰς οὐρανὸν τὸ ὄμμα ἰκτείνας, « Κύριε
 Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεός, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου » ἐπι-
 φθεγξάμενος, τὴν ἀγνὴν καὶ ἱερὰν ἀφῆκε ψυχὴν καὶ πρὸς τὴν ἀγῆρω

3. ἐπιλανθάνεσθαι 4. ὀκνεῖτε κατωκτεῖρειν 9. δηλαδὴ 12. Γρα-
 πτίον ὄρφανούς; 17. πυκνωτέρως 18. ἐπιτηδείως 24. συμπλεγμέ-
 νοις 24-25. ἐξανθρωπίνης 28. ἐξιτήρια 31. χεῖρας 32. ἀγνὴν

καὶ μακρῖαν λῆξιν οἷά τις Ὀλυμπιονίκης μετέβη, ἀγγέλοις ἀξίος συγχορευτῆς γενόμενος καὶ ὠραίους τοὺς καρπούς τῶν οἰκείων ἀπενεγκάμενος πόνων.

Τότε δὴ τότε ἅπας ὁ τῆς Λακεδαιμόνος λαὸς σὺν τῇ περίξ ἐπαρχίᾳ, γένος ἅπαν καὶ ἡλικία πᾶσα, ὡς ἤσθοντο τὴν || τοῦ ἁγίου μεταστάσιν, ζήλω θεῷ πυρποληθέντες, ἔβον ἄλλος ἀλλαχόθεν μεθ' ὑπερφυοῦς τῆς θερμότητος καὶ οἷα δὴ μελισσῶν σμήνος ἐν μέλιτι συνηθροίζοντο ἱε' ᾧ τύχοιεν τῆς παρὰ τοῦ ὀσίου εὐλογίας· καὶ ἄθλον ἕκαστος ἤγειτο πολλῶν εἶναι ἰδρώτων, καὶ φιλοτιμίας ἀξίον τοῖς πολλοῖς ἐνομιζέτο τὸ μόνον ἐγγὺς γενέσθαι τῶν περιβόλων ἢ καὶ πλησιᾶσαι 10 καὶ τὴν μακρῖαν ὄψιν θεάσασθαι σπουδῆς ἀξίον ἐποιοῦντο καὶ χρῆμα κομιδῇ περιμάχητον. Ἦν οὖν ἰδεῖν τῷ συρρέοντι πλήθει ἀγυῖας καὶ ἀσφοδα στενοχωρούμενα καὶ πλήθη θαυμάτων ἐκτελούμενα κατ' ἐκείνη τῇ ὥρᾳ. Δι' οὗ καὶ τὸ θερμὸν καὶ δίακτυρον τῆς πίστεως δεῖξαι βουλόμενοι, οὕτω συρρεύσαντες, παχύτερόν τι δρᾶσαι καὶ ἀγροικικὸν 15 παρωρμήθησαν. Καὶ ὁ μὲν ἐκ τῶν αὐχμώντων βοστρύχων τῆς κεφαλῆς τοῦ μάκαρος ἱσπευδέ τι κομίσασθαι· ὁ δὲ ἐκ τῶν τριχῶν τοῦ πάγωνος ἄλλος τμημά τι ἐκ τοῦ παλαιοῦ τριβωνίου καὶ τῆς σισύρας· καὶ οὕτω μέγα καὶ περιβόητον ἦν ἅπασιν τὸ λήψασθαι τι τῶν ἐπικειμένων ἐν χροῖ τῷ ἁγίῳ λειψάνῳ εἰς ἀπαλλαγὴν παθῶν ἅμα καὶ 20 νοσημάτων παντοίων. Οἱ καὶ τῶν ἐλπίδων οὐκ ἐψεύσθησαν· ἀμισθὸν γὰρ τὴν θεραπείαν τρυγῶντες, ὅσοι νόσοις ποικίλαις κατεπιλημμένοι ἐτύγχανον, χαίροντες οἰκαδὲ ἐπανήσαν καὶ διὰ πάντων καὶ ἐπὶ πάντων || ὤμνετο θεός, καὶ σωτὴρ ὑπὸ πάντων ὁ ἐκείνου θεράπων ἀνεκη-φ.147

25

Ὁ δὲ γε τῆνικαῦτα τῶν ἐκκλησιαστικῶν οἰάκων ἐπειλημμένος, ὅν ὁ λόγος φθάσας ἰδήλωσεν, ὁ πολὺς τὴν φήμην, μείζων δὲ τῆς φήμης τὴν ἀρετὴν, θᾶπτον ἐκτέλεσας ὅσα καὶ νόμος σὺν ἱερεῦσι καὶ κληρικοῖς καὶ μονάζουσι, τὸ καθαρὸν καὶ ἱερὸν ἐκείνο σῶμα χερσὶν ὀσείαις καὶ κόσμῳ τῷ προσηκόντι σπουδῇ πάσῃ περιστείλας καὶ τοὺς ὄχλους 30 ὡς οἶόν τε διασκεδάσας, ἐτι ἀπλήστως πάντων ἰχόντων τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου θεάματος, τῇ σορῷ ἐναποτίθησι· ἐν ἧ καὶ ποταμηδὸν εὐθέως

9. ἰδρώτων 10. πλησιᾶσαι 12. κομιδῇ 14. Αἱ λέξεις ἐκείνη τῇ ὥρᾳ ἐγράφον κινανώτατα οὕτως ἐκ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως. 15. δρᾶσαι
16. αὐχμώντων 22. τρυγόντες ποικίλοις 32. ἐναποτίθησι

τὸ μύρον ἐκ τοῦ θείου σκήνου ἀνέβλυσε, κενούμενον οὐδαμῶς, και-
 νὸν δὲ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐνέργειαν ἄφραστον. Ἦν γὰρ τότε ὄραν χω-
 λούς ἀλλομένους τῷ ταύτου χρίσματι, τυφλοὺς εὐθέως τὴν ὀπτικὴν
 ἀπολαμβάνοντας δύναμιν, μεμνηνότες ἐμφρονας γίνεσθαι, λάβρους πυ-
 5 ρετούς καὶ φθασκὰς καὶ ὑδέρους καὶ μυρία ἕτερα εἶδη νοσημάτων μόνῳ
 τῷ τοῦ θείου μύρου χρίσματι δραπετεύοντα ἐξ ἀνθρώπων. Ὡν εἷς ὁ τοῦ
 Σαββατίου υἱὸς Ἰωάννης. Καὶ γὰρ ὡς ἐπίπαν ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ μετα-
 βολαῖς τοῦ βίου, ὡς που τις εἶρηκε, καὶ τέλος ἐπιταί ὅταν δέ τι καὶ
 παρὰ ταῦτα γίνηται ποτε ἐν τισι, σπανίως πάντως καὶ ἀσυνήθως γί-
 10 νεται.

9.148^a Ἄλλ' ὄρα καὶ τῶν μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ὀσίου || θαυμάτων τε
 καὶ χαρισμάτων, ὧν ἠξιώθη ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ Πνεύματος, μνήμην ποι-
 εῖσθαι, εἰ καὶ μὴ πάντων ἀκριβῶς οὐδὲ καθ' ἐξῆς. Πῶς γὰρ, τοσοῦ-
 των ὄντων, ἃ δὴ καὶ ποταμίους ἐπίσης ῥέουσι νάμασι, καὶ μάλιστα
 15 ὅτι μηδὲ μέχρι καὶ νῦν ἐκεῖνα τῆς ῥοῆς ἔστησαν; Ὀλίγα δὲ τούτων
 ἀπολαβόντες εἰς δόξαν θεοῦ, τοῦ οὕτω δοξάζοντος ὡς ἡ ὑπόσχεσις
 τοὺς αὐτοῦ θεράποντας, τὰ πλείω τοῖς εἰδόσι παραπέμφωμεν. Οὐ-
 τος γὰρ ὁ τοῦ Σαββατίου υἱὸς, νόσῳ χρονίᾳ περιπεσὼν καὶ λίαν χα-
 λεπωτάτῃ, χεῖρας ἅμα καὶ πόδας καὶ ἅπαν τὸ σῶμα παρεῖτο καὶ
 20 καθ' ἅπαξ ἀκίνητος*. ἐπεὶ δὲ καὶ φοράδην παρὰ τῷ θεῷ ναῶν κεκό-
 μιστο, καὶ τῷ βλύζοντι μύρω ἐκ τῆς σοροῦ τοῦ θείου λειψάνου ἤλει-
 πτο, αὐθωρὸν ἀνέστη ὁ παῖς, καὶ τὸ σῶμα ἔρρωτο ἅπαν καὶ ποσὶν
 οἰκείοις ἀλλόμενος τῇ ἰδίᾳ μητρὶ προσέδραμεν, ὥστε πάντας ἐκπλα-
 γῆσαι καὶ τῷ θεῷ δόξαν ἀναπέμψαι.

25 Λεγέσθω δὲ καὶ ἕτερον κατ' οὐδὲν ἥττον τοῦ προτέρου θαύματος.
 Ἄριστα καὶ ἐν κόσμῳ πολλῶν τὴν τοῦ πραιτωρος ἀρχὴν διοικήσας καὶ
 μέλλων εἰς τὰ ἴδια ἀπιέναι ὁ στρατηγὸς Βασίλειος ὁ Ἀπόκαυκος, ὃν
 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἐπεχωρίασε τῇ Λακεδαιμονίᾳ ἐφ' ᾧ προσ-
 κυνησάει τὴν τιμίαν σορὸν τοῦ μάκαρος καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν πόθον ὡς
 9.148^b οἷόν τι ἀφοσιώσασθαι. Ἐν δὲ τῷ μέλλειν τῆς || Λακεδαιμόνος ἀπαι-
 31 ρειν, ἐν τινι σκεύει λαβὼν τοῦ ἀγίου μύρου οἰκαδε ἀπεκόμισεν εἰς
 ἀγιασμόν καὶ δεινῶν ἀπαλλαγὴν καὶ νόσων ἀλεξιτήριον. Ἐπεὶ δὲ εὐρε-
 κλινοπετῆ καὶ ἀκίνητον ἕνα τῶν λίαν εὐνουστάτων αὐτῷ ὑπηρετῶν,

1. μύρον 3. ἀλωμένους 4. λαύρους 8. τις 18-19. χαλε-
 ποτάτῃ 23. ἀλώμενος 26. πραιτωρος 28-29. προσκυνήσει